

CHÙM THƠ KIÊN GIANG

1- Lúa Sạ Miền Nam

2- Khói Trắng

3- Tiền Và Lá

4- Ngủ Bên Chân Mẹ

5 - Chậu Nhỏ Đựng Đầy Hồn Cố Thổ

Lúa sạ miền Nam

Mời bạn về thăm quê hương lúa sạ
Ngắm biển trời Đồng Tháp, đất An Giang.
Gò Óc Eo còn dấu vết một kho tàng
Nhớ thuở bòn vàng những năm đồ khổ
Lặn dưới bùn sâu mở đường hơi thở
Đưng Ba Thê nhớ cỏ lúa Láng Linh
Bảy Núi gọi mây dựng bức tường thành
Ngăn gió độc cho xanh màu lá mạ

Mời bạn về ôm chân cây lúa sạ
Để reo mừng đau xót với Hậu Giang
Mấy trăm năm từ thuở mới khai hoang
Nhạc rừng trâu vượt trời nghe đồng vọng
Gọi nhau về miền Tây chân trời mộng
Chào tay chai rạch đất thế lười cày

Thủy triều lên xuống với đầy
Mồ hôi đổ xuống, đất lầy trở bông

Mời bạn về thăm vùng trời đất đứng
Để lắng nghe mạch sống chảy âm thầm
Dưới mặt nước, nhạc ngầm gợn dư âm
Chuyển thành sóng dập vờn theo tóc lúa
Lúa yêu đồng nên dịu dàng ca múa
Trên địa đàn thơm ngát hương phù sa

Cá tôm kéo về đại hội hải hà
Ca mừng lúa với trường ca sung túc
Mặt đất rộng phơi da đầu dưới nước
Cho rể dày đan tóc lúa rối doanh
Gió gợn mặt biển xanh
Sóng xao tóc lúa vẫy quanh xóm làng

Lúa lên theo nước
Lúa vượt lên mây
Lá mỏng lá dày
Bao la biển lúa
Gió nghiêng gió ngửa
Sóng bủa lóng cò
Cây lúa dật dờ
Như áo lụa thủy cung chào đại hội
Về Miền Tây với bàn tay vẫy gọi
Chào An Giang Bảy Núi tiếp Láng Linh
Chào kênh Vĩnh Tế nối mạch Giang Thành
Cho nước bạc từ sông xuôi biển cả
Bằng tay thép với đôi chân tượng đá
Những người xưa khai phá địa đàng xanh
Sừng sững Thất Sơn một dãy trường thành
Chim mỗi cánh vẫn bay vào bóng mát
Leo cột buồm nhìn ruộng đồng man mác
Yêu làm sao, trời đất, nước miền Nam
Vệt màn rêu trên bia đá núi Sam
Ghi công đức Thoại Ngọc Hầu thuở trước
Người xưa bảo: "Đây là vùng đất phước
Đất oai hùng toàn nhân kiệt địa linh"
Khi trời xanh trở xám lửa đao binh
Lúa lặn xuống tránh mùi tanh thuốc súng
Thân lúa mềm nhưng dẻo mềm chân đứng
Đứng cùng người cùng lịch sử miền Nam
Dù đớn đau bầm dập chẳng rên than
Khi gục xuống là hẹn hò quật khởi

Cò trắng ngàn năm bay chẳng mỏi
Lưng trâu, sáo đậu ngóng mây chiều
Bếp un dẹt khói đan mùn lưởi
Giấc ngủ ru theo tiếng sáo diều

Nước càng cao lúa càng cao
Lúa lên theo nước vẫy chào áng mây
Mồ hôi chảy xuống đất lầy
Cho dài lá lúa cho đầy chén cơm

Chiều chiều chống chiếc xuồng cui nhỏ
Người chống sào như danh tướng chống gươm
Khoát nước giữa đồng thăm đọt lúa
Thêm yêu đồng ruộng mẩn quê hương
Tay chai sỏi đá
Vuốt đọt lúa non
Ngỡ bông con nhỏ, ngỡ ôm vợ hiền
Lúa là ngọc
Lúa là tiền
Lúa ru ta lớn trong niềm yêu thương

Lớp người chết dựng mùa xuân chín
Xác lạnh buộc dây bó đệm bàng
Thịt rã tan từ mùa nước nổi
Bón phân đất béo, hột cơm vàng

Lúa sạ vượt trời cao đất đứng
Bừng bừng hào khí ngút trăng sao
Trái tim bằng thép, chân bằng đá
Nước xoáy lòng sông cuộn máu đào

Màu tóc nâu Nàng Tây gạo Điểm
Ngàn năm bốc khói bếp phù sa
Hãy về sông Hậu sông Tiền cũ
Dựng lại quê hương dưới mái nhà

Dầu ăn gạo Mỹ chở tàu binh
Đừng phụ gạo quê đất nước mình
Lúa sạ vẫn còn nguyên rể mẹ
Địa đàng còn rộng chân trời xanh.

KIÊN GIANG

Miền Tây mùa nước lụt 1964

Khói trắng

(Kính dâng Mẹ của tôi và của bạn với tất cả lòng thương kính)

Hương cau, thơm phức muối sau hè
Thơm ngát mái nhà thơm áo cơm
Con thở trong mùi thơm bát ngát
Thịt da mái tóc quyện mùi thơm

Nước mắt chảy xuôi tình mẫu tử
Chảy theo nước mắt cuộn mồ hôi
Mẹ đem cái chết làm men sống
Nước mắt một dòng vẫn chảy xuôi

Này thuở ngày xưa thời trẻ dại
Con đau rên xiết mẹ sầu lo
Bán đôi bông cưới mua thang thuốc
Mua bánh tai heo giấy học trò

Đêm nào con khóc đòi ru ngủ
Mẹ thức mỗi mồn nhịp võng đưa
Con lạnh nằm khoanh, lòng mẹ ấm
Mẹ ơi! Con lớn giữa niềm ru

Nhớ ngày mẹ ôm nằm trong xó
Chiếu lạnh ủ không ấm vóc gầy
Đau đớn không hề rên xiết khế
Sợ con nghe tiếng, mà buồn lây

Nói làm sao hết, mẹ hiền ơi!
Công đức niềm đau lẫn tiếng cười
Mẹ lấy bụi đời, làm phấn sáp
Che dù trời nắng nổi mưa rơi

Nhớ mùa cau trầu, trong vườn cũ
Mẹ quét lá vàng ủ lấy phân
Khói trắng lên trời như tóc bạc
Con ngỡ khói tóc quyện mấy tầng

Chiều nay dừng gót trên bờ biển
Nhìn sóng bạc đầu mây trắng trôi
Con ngỡ khói buồn thay tóc mẹ
Tìm con lạc bước giữa đường đời

Mai một con về thăm xóm mẹ
Thăm mùa cau trở bóng làng xưa
Để nhìn nghe lại trong hiu quạnh
Tiếng hát ngày xưa nhịp võng đưa

Con sẽ kính dâng bên gối mẹ
Gói trà hào, gói bánh tai heo
Hương cau quyện lại hai màu tóc
Nước mắt đoàn viên ấm xóm nghèo

KIÊN GIANG

13/6/1961

TIỀN VÀ LÁ

Kính tặng thi sĩ Nguyễn Bính để nhớ ngày tá túc ở xóm biển Kiên Giang

Tuổi thơ tóc để gáo dừa
Tuổi thơ mẹ bắt đeo bùa “cần ong”
Hai ta cùng học vỡ lòng
Giặt tay nhau giữa cánh đồng cỏ xanh
Hai nhà chung một mái gianh

**Chia vui từng trái ngọt lành có nhau.
Đêm cùng đón ánh trăng cao
Ngồi bên giếng ngọc đếm sao trên trời
Anh moi đất nặn hình người
Em thơ thần nhật lá rơi làm tiền
Mỗi tuần chợ họp đôi phiên
Anh mang người bán lấy tiền lá rơi
Tiền là giấy bạc em ơi!
Tiền là giấy bạc của người làm ra.
Người ta giấy bạc đầy nhà
Cho nên mới được gọi là chồng em.
Bây giờ mỗi buổi chiều êm
Tôi gom lá đốt khói lên ngút trời
Người mua đã bị mua rồi
Chợ đời người họp mình tôi mua gì?**

KIÊN GIANG

1956

Bài thơ được in trong tập *Hoa trắng thoi cài trên áo tím* của Kiên Giang (NXB Phù sa, 1962). Tuy nhiên, một số sách cho tác giả bài thơ là Nguyễn Bình, trong đó có cuốn *Xuân tha hương* (1989) do nhà nghiên cứu Đỗ Đình Thọ sưu tầm và giới thiệu.

Trong một bản in khác, bài thơ được in như sau:

(Riêng tặng các bạn đã dang dở với mối tình đầu...)

**Ngày thơ, hớt tóc “miếng vùa”
Ngày thơ, mẹ bắt đeo “bùa cầu ông”.
Đôi ta cùng học vỡ lòng,
Đặt tay qua những cánh đồng lúa xanh.
Đôi nhà cũng một sắc tranh,
Chia nhau từ một trái chanh, trái đào.
Đêm vàng soi bóng trăng cao,
Ngồi bên bờ giếng đếm sao trên trời.
Anh moi đất nặn “tượng người”,
Em thơ thần nhật lá rơi làm tiền.
Mỗi ngày chợ họp mười phiên,
Anh đem “người đất” đổi tiền “lá rơi”.**

**Nào ngờ mai mả cho tôi,
Lớn lên em đã bị người ta mua.**

**Kiếp tôi là kiếp làm thơ,
Vốn riêng chỉ có muôn mùa lá rơi.
Tiền không là lá em ơi!
Tiền là giấy bạc của đời in ra.
Người ta giấy bạc đầy nhà,
Cho nên mới được gọi là chồng em.**

**Bây giờ những buổi chiều êm,
Anh gom lá đốt, khói lên tận trời!!!**

**Người mua đã bị mua rồi,
Chợ lòng hóp một mình tôi vui gì!**

Bài thơ đã được Lý Dũng Liêm phổ nhạc.

Nguồn:

1. *Xuân tha hương*, Sở Văn hoá Thông tin Hà Nam Ninh xuất bản năm 1989, Đỗ Đình Thọ sưu tầm, tuyển chọn và giới thiệu
2. Phạm Thanh, *Thi nhân Việt Nam hiện đại* (quyển hạ), NXB Xuân Thu tái bản, 1990

Ngủ bên chân mẹ

I
**Hơn nửa vòng thế kỷ đã qua
Thuở con còn khóc tiếng tu oa
Nằm bên gối mẹ trong mừng vá
Bếp khói xông đêm ấm mái nhà**

**Xé vạt áo may thêm tã lót
Mùi thơm khai sánh tợ hương trầm
Bởi thương con, mẹ quên thân mẹ
Hết áo, mẹ liền vội xé khăn**

II
**Bây giờ mẹ quá tám mươi rồi
Xuồng tản cư ghé mấy bến đời
Khói đốt đồng mờ che xóm cũ
Ngày xanh của mẹ sớm tàn phai**

Tóc trắng bông gòn màu tuyết phủ
Tuổi già như bóng xế hoàng hôn
Máu khô, sữa cạn, chân mòn mẫm
Vẫn sống hăm hiu kiếp mỗi mòn

Em gái có chồng đi tứ xứ
Con trai đứa chết, đứa long đong
"Mẹ nuôi con biển Hồ lai láng"
Tình vẫn sâu dù máu cạn dòng

III

Tết này con ngủ bên chân mẹ
Một cổ thụ già bên gốc khô
Con ngỡ trở về thời bú mớm
Nghe bên thềm vắng tiếng ầu ơ

Nhìn mẹ ốm gầy dáng khẳng khiu
Lòng con chua xót biết bao nhiêu
Suốt đêm nước mắt trào bên gối
Bếp khói khuya buồn cũng hắt hiu

IV

Hết Tết con về nơi chợ búa
Bỏ thân cổ thụ giữa mùa đông
Biết con mấy Tết, bao mùa bắc
Còn ngủ bên chân mẹ nửa không!

KIÊN GIANG

Rạch Giá cuối tháng Chạp âm lịch 1990

Chậu nhỏ đựng đầy hồn cổ thổ

*Kỷ niệm một chuyến trở về thăm làng cũ
(Đông Yên, U Minh Thượng)*

**Năm mươi năm, bỏ làng xa xứ
Đầu bạc mới tìm về cổ hương.
Quên mất Vàm ngoài sông Cái nước
Không nghe gà gáy giữa canh sương.**

Khí hết chuyền càngh bần hái trái
Bông không còn rụng thả trôi sông;
Ngày thơ xé mắt ăn bần chín,
Bóng mát lung linh chớ khảm xương.

Cây cầu dừa bắc ngang đường lữ
Trẻ quậy bần sôi bến tắm mưa
Nay đã xây cầu, hai mố đúc
Mình quên là phải cái cầu xưa.

Kìa sân phơi lúa thời thơ dại
Con nít đá banh gọt bấp dừa
Ai đá thua khum lưng, công bạn
Bây giờ lập miếu nhớ người xưa.

Đã cất lâu ngôi trường lợp ngói
Trống da trâu đánh buổi đông trường.
Thầy cô ở huyện vô đây dạy,
Cha mẹ học trò đều mến thương.

Thằng bạn cái thời tuổi tắm mưa
Đặt mình tìm lại đất nền xưa;
Vẫn còn nguyên vẹn, không ai chiếm
Tràm mọc đầy sân, mặc gió lùa.

Ở chợ, người giàu giành hết đất
Không nhà, tới chết vẫn long đong.
Sao chưa trở lại U Minh Thượng
Hai đứa già ôm tuổi tắm mưa.

Nắm chặt tay sần người bạn cũ
Gượng cười, đứng ngắm cánh diều bay.
Còn mang nặng nợ văn chương đó,
Khó trở về quê lúc trắng tay.

Đứng giữa nền xưa sao muốn khóc
Hàng ba giếng võng, mẹ ru con.
Sáu năm hồn mẹ vào thiên cổ
Tiếng võng nhà bên gợi nỗi buồn.

Vẫn tiếng cu gù thời trẻ dại,
Còn nghe gió hát lộng chồm tre.
Bến sông lở đất khơi dòng chảy
Đông xóm xanh làng mát bóng quê.

Móc đất giữa nền nhà bỏ trống
Đựng đầy chiếc giỏ cuối đời người.
Đem hồn quê gửi nơi thành thị,
Giữ lấy cố hương giữa chợ đời.

Chậu nhỏ đựng đầy hồn cố thổ
Tiếng gà rừng gáy thuở khai hoang
Ngõ sông quê chảy vờn hương khói
Nghe tiếng cu kêu sức nhớ làng.

KIÊN GIANG

Nguồn: <https://www.thivien.net/Ki%C3%AAn-Giang/Ch%E1%BA%ADu-nh%E1%BB%8F-%C4%91%E1%BB%B1ng-%C4%91%E1%BA%A7y-h%E1%BB%93n-c%E1%BB%91-th%E1%BB%95/poem-Ho6NEuu2GWYnkUgDtgERrw>

www.vietnamvanhien.org

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN VỚI HƠN 9000 TÁC PHẨM